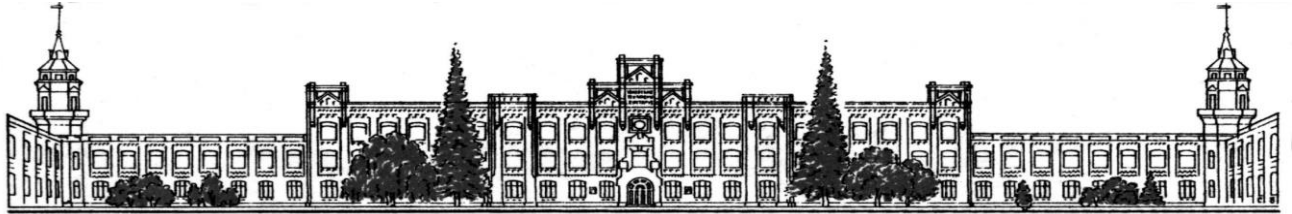

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Кафедра міжнародної економіки**

Скоробогатова Н. Є.

ІНВЕСТИВАННЯ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
ДИСЦИПЛІНИ**

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2022

Рецензент: Мохонько Г. А., доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту підприємств, КПІ ім. Ігоря Сікорського

Відповідальний редактор: Войтко С. В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки, КПІ ім. Ігоря Сікорського

*Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол № 6 від 24.06.2022 р.)
за поданням Вченої ради факультету менеджменту та маркетингу
(протокол № 10 від 30.05.2022 р.)*

Електронне мережне навчальне видання

Скоробогатова Наталя Євгенівна, канд. екон. наук, доцент

ІНВЕСТИВАННЯ: НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДИСЦИПЛІНИ

Скоробогатова, Н. Є. Інвестування: навчально-методичний комплекс дисципліни: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 051 «Економіка» [Електронний ресурс] / Скоробогатова Н. Є. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: ____ Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2022. – 61 с. – Назва з екрана.

У виданні наведена тематична структура дисципліни, надані вказівки до проведення практичних занять, питання, що можуть бути винесені на самостійну роботу здобувачів, а також перелік питань для підготовки до іспиту. Окрема увага зосереджена на підготовці до виконання модульної контрольної роботи. У посібнику міститься деталізована рейтингова система оцінювання знань здобувачів.

Видання призначене для здобувачів, що навчаються за спеціальністю 051 «Економіка» освітнього ступеня бакалавр КПІ ім. Ігоря Сікорського та інших закладів вищої освіти.

Видання присвячено 85-річчю заснування кафедри, 30-річчю факультету менеджменту та маркетингу та 20-річчю спеціальності «Міжнародна економіка»

© Скоробогатова Н. Є.
© КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022

Зміст

Вступ	4
1. Тематична структура дисципліни	6
2. Вказівки до проведення практичних занять	9
3. Планування самостійної роботи з дисципліни	9
4. Методичні вказівки до виконання модульної контрольної роботи	20
5. Система рейтингового оцінювання	32
6. Рекомендовані інформаційні джерела	42
7. Список використаної літератури	
Додатки	52
Додаток А. Зразок завдання модульної контрольної роботи	
Додаток Б. Контрольні питання для підготовки до іспиту	130

ВСТУП

Дисципліна «Інвестування» закладає основу для здійснення фахівцем інвестиційного аналізу діяльності підприємства, галузі, країни. Вивчення кредитного модулю сприяє формуванню системного сприйняття майбутніми фахівцями спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Міжнародна економіка» внутрішніх та зовнішніх стосовно підприємства економічних відносин, що виникають у процесі формування, розподілу та використання інвестиційних ресурсів.

Метою дисципліни є формування у студентів здатностей комплексного розуміння сутності інвестиційного процесу підприємств різних форм власності та на міждержавному рівні; аналізувати конкретні економічних ситуації та вирішувати практичні завдання, що пов'язані з інвестуванням в оборотні та необоротні активи підприємств і організацій та впливають на прийняття суб'єктами стратегічних та управлінських рішень; агрегувати інформацію, зробивши висновки про доцільність залучення тих чи інших джерел фінансування в інвестиційні об'єкти, інтерпретуючи отримані результати.

Опанування дисципліни надасть можливість здобувачам вищої освіти зрозуміти сутність основних категорій інвестиційної діяльності та інвестиційного процесу; засвоїти методiku оцінки ефективності інвестицій та доцільності вкладання ресурсів; оволодіти методикою проведення фінансового аналізу інвестиційної діяльності підприємства; ознайомитися з особливостями нормативно-правового регулювання економічних відносин, що виникають між суб'єктами інвестиційної діяльності; засвоїти основи інвестиційного аналізу та методiku фінансового планування й контролю на підприємстві; закріпити вміння здійснювати збір даних для аналізу та прийняття інвестиційних рішень, визначати розрахункові значення та конкретний економічний зміст показників ефективності інвестицій; розв'язувати практичні завдання щодо формування інвестиційного портфеля,

оцінки його ефективності, розробки бізнес-плану інвестиційного проекту, а також вирішувати економічні ситуації, що виникають у процесі інвестування, здійснення спільної інвестиційної діяльності.

1. ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1-2	<p>Розділ 1. Теоретичні та організаційно-економічні основи інвестування</p> <p>Тема 1.1. Методологічні основи інвестування</p> <p>1.1. Сутність інвестицій.</p> <p>1.2. Класифікація інвестицій.</p> <p>1.3. Інвестиційна діяльність, державне стимулювання інвестиційної діяльності.</p> <p>1.4. Ринкова модель інвестиційного процесу.</p> <p>1.5. Інвестиційний клімат та фактори, що його утворюють.</p>
3-4	<p>Тема 1.2. Суб'єкти інвестиційної діяльності</p> <p>2.1. Класифікація суб'єктів інвестиційної діяльності.</p> <p>2.2. Економічні засади взаємодії різних груп інвесторів.</p> <p>2.3. Особливості функціонування держави як суб'єкта інвестиційної діяльності.</p> <p>2.4. Державне регулювання інвестиційного процесу.</p> <p>2.5. Організаційна структура та форми діяльності інвестиційних компаній.</p>
5	<p>Тема 1.3. Іноземні інвестиції</p> <p>3.1. Сутність іноземних інвестицій та їх класифікація. Міжнародна інвестиційна діяльність</p> <p>3.2. Проблеми іноземного інвестування в Україні.</p> <p>3.3. Державна політика заохочення іноземних інвестицій.</p> <p>3.4. Спеціальні економічні зони.</p> <p>3.5. Інститути міжнародної інвестиційної діяльності.</p>
6	<p>Тема 1.4. Інноваційне інвестування</p> <p>1. Форми та ефективність інноваційного інвестування</p> <p>2. Державне регулювання інноваційної діяльності</p>

	<ul style="list-style-type: none"> 3. Перспективи інноваційного інвестування в Україні 4. Інтелектуальні інвестиції
7	<p>Розділ 2. Інвестиційне проектування</p> <p>Тема 2.1. Характеристика і види реальних інвестицій</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Класифікація реальних інвестицій 2. Інвестиції в основний капітал 3. Інвестиції в оборотний капітал
8-9	<p>Тема 2.2. Інвестиційне проектування</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття інвестиційного проекту. Життєвий цикл проекту. 2. Склад техніко-економічного обґрунтування інвестицій. 3. Бізнес-план інвестиційного проекту. 4. Маркетингове планування
10-11	<p>Тема 2.3. Оцінка ефективності інвестицій</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Види оцінки інвестицій 2. Фінансово-математичні основи інвестиційного проектування 3. Статичні методи оцінки інвестицій 4. Динамічні методи оцінки ефективності інвестицій
12	<p>Тема 2.4. Інвестиційні ризики та методи їх оцінки</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види інвестиційних ризиків 2. Співвідношення ризику і доходу. 3. Аналіз чутливості проекту. 4. Аналіз сценаріїв проекту. 5. Метод імітаційного моделювання Монте-Карло. 6. Модель оцінки капітальних активів в оцінці доцільності інвестицій. 7. Механізми нейтралізації інвестиційних ризиків.
13	<p>Тема 2.5. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Фінансові ресурси інвестування 2. Способи залучення капіталу 3. Вартість капіталу: <ul style="list-style-type: none"> 3.1. Визначення вартості капіталу 3.2. Індивідуальна вартість джерел капіталу

	3.3. Вартість капіталу та інфляція
14- 15	Розділ 3. Фінансові інвестиції Тема 3.1. Цінні папери, особливості їх випуску та обігу 1. Сутність і види фінансових інвестицій. 2. Характеристика і види цінних паперів 3. Документарна та бездокументарна форма цінних паперів. 4. Первинний та вторинний ринок цінних паперів. 5. Моделі ринку цінних паперів. 6. Учасники ринку цінних паперів.
16	Тема 3.2. Інститути ринку цінних паперів 1. Біржі в сучасній ринковій інфраструктурі. 2. Функціонування бірж в Україні. 3. Депозитарії та зберігачі, реєстратори. 4. Національна депозитарна система. 5. Клірингова система. 6. Позабіржова фондова торгова система. 7. Фондові та біржові індекси: 7.1. Біржові індекси. 7.2. Індекси, що розраховуються на фондовому ринку України. 7.3. Рейтингова оцінка акцій та облігацій. 7.4. Незалежні рейтингові агентства
17- 18	Тема 3.3. Управління портфелем цінних паперів. 1. Поняття та типи інвестиційного портфеля. 2. Сучасна портфельна теорія. 3. Методики оцінки вартості фінансових інструментів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТУВАННЯ

Тема 1.1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТУВАННЯ

Інвестиції – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект. Такими цінностями можуть бути: грошові кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме і нерухоме майно (будинки, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності); майнові права, що випливають із авторського права, досвід та інші інтелектуальні цінності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»); права користування землею, водою, ресурсами, будівлями, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності.

В економічному аналізі розрізняють валові та чисті інвестиції. Фактори, які впливають на обсяг інвестицій: рівень заощаджень у доходах населення; норма дохідності інвестицій; темп інфляції; ставка банківського процента; податкова політика. У процесі інвестиційної діяльності важливим є фактор часу. Інвестору необхідно порівнювати час інвестування і час отримання прибутку або соціального ефекту.

Інвестиції в об'єкти підприємницької діяльності здійснюються в різних формах. В економічній теорії і на практиці з метою ведення обліку, аналізу і планування інвестиції класифікують за окремими ознаками.

У сучасній економічній літературі можна зустріти різні підходи до тлумачення терміну «інвестиційний ринок», зокрема, у вузькому значенні цей термін використовують для позначення ринку інвестиційних товарів (усіх видів будівельних матеріалів і активної частини основних виробничих фондів) та інвестиційних послуг (будівельно-монтажних робіт). У зарубіжній

літературі інвестиційний ринок ототожнюється із фондовим, на якому основними формами інвестицій є інвестиції в цінні папери.

Інвестиційний цикл – комплекс дій від моменту прийняття рішення про інвестування до завершальної стадії інвестиційного проекту, наприклад, науково-дослідні та конструкторські роботи, прийняття інвестиційних рішень, планування та проектування, підготовка до будівництва, будівництво, вихід на проектні показники і режим окупності вкладень. Інвестиційний цикл складається з трьох основних періодів:

- 1) передінвестиційна фаза;
- 2) фаза інвестицій – здійснення затрат, вкладення коштів;
- 3) експлуатаційна фаза – відшкодування витрачених коштів.

Інвестиційний комплекс – система підприємств та організацій, які виконують у виробництві функцію створення необхідних нерухомих основних фондів, достатніх для діяльності підприємств та організацій усіх галузей народного господарства.

Суб'єкт інвестиційного ринку – інвестор, мотивом для якого є отримання майбутніх доходів, направляється на інвестиційний ринок, де запозичує інвестиційний капітал та придбаває інвестиційні товари, забезпечуючи тим самим реалізацію власного інвестиційного товару.

Інвестиційна привабливість компанії відображає такий її економічний та фінансовий стан, при якому потенційний інвестор може прийняти рішення про вкладення вільних коштів у розвиток даного підприємства без великого ступеня ризику втратити їх або не отримати відповідний дохід на вкладений капітал.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.

Державна підтримка інвестиційної діяльності передбачає участь держави у розробленні та/або реалізації інвестиційних проектів. Відбір проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів, для розроблення або реалізації яких надається державна підтримка,

здійснюється на конкурсній основі на підставі даних Державного реєстру інвестиційних проектів та проектних (інвестиційних) пропозицій, а також експертних висновків за результатами проведення експертної оцінки їх економічної ефективності.

Інвестиційний клімат формується під впливом політичних, правових, економічних і соціальних чинників. Значимість кожного чинника в окремо взятій країні різна, оскільки це залежить від рівня економічного розвитку, історичних та національних тенденцій.

Тема 1.2. СУБ'ЄКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До суб'єктів інвестиційної діяльності віднесено інвесторів та учасників інвестиційної діяльності, які забезпечують здійснення інвестицій.

Суб'єктом інвестиційної діяльності є інвестор, який приймає рішення про вкладення власних, позикових або залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування. Суб'єктами інвестиційної діяльності (інвесторами та учасниками) можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних країн, а також держави в особі урядів.

Учасники інвестиційної діяльності – громадяни та юридичні особи України, інших держав, які забезпечують реалізацію інвестицій як виконавці замовлень або на підставі доручення інвестора. Інвестор визначає мету, спрямованість та обсяги інвестицій і залучає для їх реалізації на договірних засадах будь-яких учасників інвестиційної діяльності, в тому числі й шляхом організації конкурсів і торгів.

Згідно із законодавством України індивідуальними суб'єктами інвестиційного ринку можуть бути фізичні особи — як резиденти, так і нерезиденти (тобто ті, які проживають за межами України).

Серед інституційних інвесторів виокремлюють такі три групи:

Група 1. Інституційні інвестори, які здійснюють переважно прямі, точніше, спрямовані інвестиції в обмежене коло підприємств — холдинги, фінансові групи та фінансові компанії.

Група 2. Інституційні інвестори, які здійснюють повсюдні інвестиції, не дотримуючись якогось певного, заздалегідь обраного набору об'єктів інвестування. У цю групу входять інвестиційні компанії, страхові та пенсійні фонди тощо.

Група 3. Інституційні інвестори, які здійснюють повсюдні інвестиції, але не мають стабільного портфеля цінних паперів, називаються інвестиційними дилерами. Ці інституції прагнуть отримати прибуток шляхом спекулятивної гри на біржі. До них належать торгові компанії, інвестиційні банки, фондові доми, інвестиційні пули і т. д.

Держава виступає в ролі інвестора за наступних умов:

- як інвестор – бере на себе функції інвестора тих галузей економіки і виробництв, продукція яких має загальнонаціональний характер і відповідно до законодавства може вироблятися на державних підприємствах або підприємствах, приватизація яких проводитиметься найближчим часом;

- фінансування тих галузей та виробництв, де держава є замовником та споживачем продукції (оборонна промисловість, об'єкти державної інфраструктури, магістралі, термінали);

- функції інвестора в соціальній сфері, особливо при фінансуванні продукції агропромислового комплексу;

- держава тимчасово може інвестувати ті виробництва, де спостерігається спад виробництва (агрегати, вузли, запасні частини, які споживаються вітчизняними підприємствами);

- держава може інвестувати розвиток виробництв, доцільність яких обґрунтовується ринковою кон'юнктурою (з метою отримання прибутку).

Залежно від стану економіки (рівня інфляції, дефіцитності) використовуються різні концепції державного регулювання.

Формами опосередкованого впливу держави на інвестиційний процес є: державне кредитування; державні позики; роздержавлення та приватизація; податкове регулювання; амортизаційна політика; державний лізинг; ліцензування і квотування; антимонопольні заходи; стандартизація.

Тема 1.3. ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Відповідно до Закону країни «Про режим іноземного інвестування», іноземні інвестори – суб'єкти, які провадять інвестиційну діяльність на території України, а саме:

- юридичні особи, створені відповідно до законодавства іншого, ніж законодавство України;
- фізичні особи - іноземці, які не мають постійного місця проживання на території України і не обмежені у дієздатності;
- іноземні держави, міжнародні урядові та неурядові організації;
- інші іноземні суб'єкти інвестиційної діяльності, які визнаються такими відповідно до законодавства України.

Іноземні інвестиції – цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Підприємство з іноземними інвестиціями – підприємство (організація) будь-якої організаційно-правової форми, створене відповідно до законодавства України, іноземна інвестиція в статутному капіталі якого, за його наявності, становить не менше 10 %.

При здійсненні іноземних інвестицій слід враховувати їх специфіку, а саме: психологічні бар'єри; інформаційні проблеми; юридичні проблеми; додаткові витрати, які містять більші комісійні посередникам на іноземних ринках, більшу плату керуючим портфелем іноземних інвестицій; ризики іноземних інвестицій (політична нестабільність, корупція, недосконале податкове законодавство, погане інформаційне забезпечення, ризики падіння курсів іноземних валют тощо); переваги іноземних інвестицій – додаткова доходність та можливий менший ризик.

Вирішальна роль у зміні ситуації, що склалася з інвестиційним кліматом України, належить державній політиці щодо іноземних інвестицій.

Під інвестиційною політикою розуміється сукупність державних підходів і рішень, які визначають напрями використання капітальних вкладень у сферах і галузях економіки; мобілізацію засобів підприємств та створення сприятливого клімату для іноземних інвесторів за допомогою введення податкових та інших пільг; інституціональну визначеність в управлінні процесом залучення, планування та реалізації інвестицій і дебіюрократизацію діяльності відповідних організаційних структур.

Тема 1.4. ІННОВАЦІЙНЕ ІНВЕСТУВАННЯ

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», інновації - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Інноваційний проект – комплект документів, що визначає процедуру і комплекс усіх необхідних заходів (у тому числі інвестиційних) щодо створення і реалізації інноваційного продукту і (або) інноваційної продукції.

Інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) – підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг.

Інноваційна інфраструктура – сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають

послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо).

Об'єктами інноваційної діяльності є: інноваційні програми і проекти; нові знання та інтелектуальні продукти; виробниче обладнання та процеси; інфраструктура виробництва і підприємництва; організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери; сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки; товарна продукція; механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції.

Суб'єктами інноваційної діяльності можуть бути фізичні і (або) юридичні особи України, фізичні і (або) юридичні особи іноземних держав, особи без громадянства, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні інноваційну діяльність і (або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проектів.

Державний контроль у сфері інноваційної діяльності здійснюється для забезпечення дотримання всіма її суб'єктами вимог законодавства щодо інноваційної діяльності.

Інноваційним визнається проект, яким передбачаються розробка, виробництво і реалізація інноваційного продукту і (або) інноваційної продукції. Державна підтримка реалізації інноваційного проекту надається за умови його державної реєстрації.

Інноваційний продукт є результатом виконання інноваційного проекту і науково-дослідною і (або) дослідно-конструкторською розробкою нової технології (в тому числі – інформаційної) чи продукції з виготовленням експериментального зразка чи дослідної партії і відповідає таким вимогам:

а) він є реалізацією (впровадженням) об'єкта інтелектуальної власності (винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми, селекційного досягнення тощо), на які виробник продукту має

державні охоронні документи (патенти, свідоцтва) чи одержані від власників цих об'єктів інтелектуальної власності ліцензії, або реалізацією (впровадженням) відкриттів;

б) розробка продукту підвищує вітчизняний науково-технічний і технологічний рівень;

в) в Україні цей продукт вироблено (буде вироблено) вперше, або якщо не вперше, то порівняно з іншим аналогічним продуктом, представленим на ринку, він є конкурентоздатним і має суттєво вищі техніко-економічні показники.

Інноваційною може бути визнана продукція, яка відповідає таким вимогам:

а) вона є результатом виконання інноваційного проекту;

б) така продукція виробляється (буде вироблена) в Україні вперше, або якщо не вперше, то порівняно з іншою аналогічною продукцією, представленою на ринку, є конкурентоздатною і має суттєво вищі техніко-економічні показники.

Інноваційним підприємством визнається підприємство (об'єднання підприємств) будь-якої форми власності, якщо більше ніж 70 % обсягу його продукції (у грошовому вимірі) за звітний податковий період є інноваційні продукти і (або) інноваційна продукція.

Форми впливу держави в інноваційній сфері поділяються на прямі та непрямі.

Інтелектуальна власність може бути розподілена на кілька видів:

- 1) виключна власність;
- 2) інформаційна власність;
- 3) ліцензійна власність.

Об'єкти інтелектуальних інвестицій класифікуються за видами інтелектуальної власності. В першу чергу це винахід, корисна модель, промисловий зразок, знак для товарів та послуг.

РОЗДІЛ 2. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

Тема 2.1. ХАРАКТЕРИСТИКА І ВИДИ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Реальні інвестиції – це вкладання коштів в реальний (основний та оборотний) капітал, спрямоване на приріст виробничих фондів та матеріально-технічних запасів. Значну частину реальних інвестицій становлять капітальні інвестиції – інвестиції, що спрямовуються у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання, створення необоротних активів (у т.ч. необоротні матеріальні активи, призначені для заміни діючих, і устаткування для здійснення монтажу), а також авансові платежі для фінансування капітального будівництва, відповідно до Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів».

Основний капітал за видами основних фондів підрозділяється на будівлю і споруди, машини, обладнання, транспортні засоби та інвентар та інші. Відповідно до такої класифікації розрізняють і види інвестицій в основний капітал.

Оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання впродовж операційного циклу чи впродовж дванадцяти місяців з дати балансу. До них належать:

- фонди обертання – це вартість готової продукції, кошти, пов'язані з її переміщенням до моменту повної реалізації, кошти в розрахунках з замовниками, кошти в касі;
- оборотні фонди – сировина, конструкції, деталі, виробничі запаси, паливо, МШП, незавершені будівельно-монтажні роботи, витрати майбутніх періодів тощо.

Оборотні актив підприємства відображаються у другому та третьому розділах активу балансу.

Тема 2.2. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

Інвестиційний проект – це сукупність цілеспрямованих організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних заходів, які здійснюються суб'єктами інвестиційної діяльності та оформлені у вигляді планово-розрахункових документів, необхідних та достатніх для обґрунтування, організації та управління роботами з реалізації проекту. Розробленню інвестиційного проекту може передувати розроблення проектної (інвестиційної) пропозиції.

Проектна (інвестиційна) пропозиція – це результат техніко-економічного дослідження інвестиційних можливостей, на підставі яких приймається рішення про реалізацію інвестиційного проекту, оформлений у вигляді пропозиції щодо ініціювання інвестиційного проекту. Розроблення проектної (інвестиційної) пропозиції є одним з етапів розроблення інвестиційного проекту.

Грошовий потік за проектом називається ординарним, якщо він складається з інвестицій, здійснених одночасно або протягом декількох послідовних базових періодів, та подальших притоків грошових коштів. Якщо притоки грошових коштів чергуються у будь-якій послідовності з їх відтоками, то потік називають неординарним.

Життєвий цикл інвестиційного проекту – це цикл його реалізації з моменту зародження ідеї до моменту ліквідації проекту. Він відображає розвиток проекту, роботи, які проводяться на різних стадіях його підготовки, реалізації та експлуатації. Для зручності керування він розбивається на різні складові, іменовані етапами або фазами, що, в свою чергу, підрозділяються на підетапи, а вони – на елементарні роботи.

Управління проектами – це мистецтво керівництва та координації людських, матеріальних та фінансових ресурсів протягом всього життєвого циклу проекту шляхом застосування системи сучасних методів та техніки управління для досягнення певних результатів щодо складу та обсягу робіт, вартості та якості з метою задоволення потреб та вимог усіх його учасників.

Успіх реалізації інвестиційного проекту визначається організаційною структурою управління, яка має виробити комплекс взаємодій, спрямованих на своєчасне та якісне виконання усіх робіт, що передбачає проект.

Інвестиційне проектування – це розробка комплексу технічної документації, яка містить техніко-економічне обґрунтування (креслення, пояснювальні записки, бізнес-план та інші необхідні документи) проектів.

Процес проектування розподіляється на етапи:

- 1) передпроектні роботи;
- 2) вишукування, пов'язані з перед плановими роботами, вибором та відведенням території під будівництво;
- 3) проектування об'єктів.

Розроблена проектна документація підлягає погодженню.

Бізнес-план – це документ, який містить маркетингову, технічну та фінансову інформацію, що обґрунтовує доцільність інвестування у новий проект або розширення уже існуючого бізнесу.

Розроблення бізнес-плану здійснюється в декілька етапів:

- підготовчий;
- розроблення бізнес-плану;
- реалізація бізнес-плану.

Тема 2.3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ

Ефективність – категорія, що відображає відповідність проекту цілям та інтересам його учасників. Під економічним ефектом розуміють різницю між результатами і величиною витрат, що забезпечили цей результат. Економічний ефект – це прибуток, а витрати – інвестиції, які забезпечили отримання прибутку. Відношення прибутку (ефекту) до загальної суми витрат показує рентабельність інвестицій, тобто їх ефективність.

Виділяють наступні види ефективності інвестиційного:

1) ефективність проекту в цілому – оцінюється з метою визначення потенційної привабливості проекту для можливих учасників та пошуку джерел фінансування. Вона включає в себе:

- суспільна (соціально-економічна) ефективність проекту;
- комерційна ефективність проекту.

2) ефективність участі в проекті – з метою перевірки здійснення проекту та зацікавленості в ньому всіх його учасників. Вона включає в себе:

- ефективність участі підприємств в проекті;
- ефективність інвестування в акції підприємства;
- ефективність участі в проекті структур більш високого рівня по відношенню до підприємств-учасників інвестиційних проектів.

Метою визначення ефективності інвестицій є вибір та економічне обґрунтування найбільш ефективного проекту.

Майбутня вартість грошей – це та сума, в яку повинні перетворитись через визначений час вкладені сьогодні під процент гроші. Розрахунок майбутньої вартості грошей пов'язаний із процесом нарощування (компаундування) початкової суми.

Нарощування – це збільшення початкової суми грошей шляхом приєднання до неї суми процентних платежів. Складний процент – це сума доходу, яку отримує інвестор у результаті інвестування певної суми грошей за умов, що простий процент не сплачується наприкінці кожного періоду, а додається до суми основного вкладу і в наступному періоді також приносить дохід.

Теперішня (сучасна) вартість грошей – це сума майбутніх грошових надходжень, приведених до сучасного моменту, з урахуванням процентної ставки або норми дохідності.

Розрахунок теперішньої вартості грошей називається процесом дисконтування майбутньої вартості грошей. З формули випливає, що дисконтування – процес, зворотний нарощуванню. Величина r називається

ставкою дисконту або просто дисконтом, а величина $(1+r)^n$ – множителем дисконтування.

Дисконт – це процентна ставка, яка застосовується до грошових сум, які інвестор планує отримати в майбутньому, для того, щоб визначити розмір інвестицій у теперішній час.

Номінальна сума грошових коштів не враховує зміни покупної спроможності грошей.

Реальна сума грошових коштів – це оцінка номінальної суми з урахуванням зміни покупної спроможності грошей під впливом інфляції.

Грошовий потік — це прибуток від інвестиційного проекту після оподаткування, але перед нарахуванням амортизації, виплатою відсотків і дивідендів. Якщо розглядати грошовий потік і прибуток протягом усього життєвого циклу проекту, то вони будуть ідентичними, але їх розподіл у часі виявиться різним. Окрім того, кошти, що знаходяться на рахунку прибутків і збитків на першому році і підлягають оподаткуванню, вираховуються з прибутку цього самого року, але на практиці більшість податків сплачується наступного року. По-друге, рахунок прибутків і збитків не бере до уваги витрати оборотного капіталу.

Статичні методи розрахунків економічної ефективності засновані на припущенні, що грошові потоки не змінюють свою вартість в часі.

Протилежністю статичним методам є динамічні методи визначення ефективності інвестиційних проектів. Їх суттєва перевага полягає в тому, що вони ліквідували характерні недоліки статичних методів, а саме: одноперіодний підхід та відсутність врахування грошових потоків у часі.

Для динамічних методів основне припущення полягає в тому, що для кожної інвестиції можуть бути сформовані визначені грошові потоки.

Тема 2.4. ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ ТА МЕТОДИ ЇХ ОЦІНКИ

Ризик – це можливість того, що відбудеться деяка небажана подія. У підприємницькій діяльності ризик прийнято порівнювати з можливістю

втрати підприємством своїх ресурсів, зниженням запланованих доходів або появою додаткових витрат у процесі здійснення певної фінансової чи виробничої діяльності.

У процесі реалізації реального інвестиційного проекту виникає проектний ризик – ймовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати очікуваного інвестиційного прибутку в ситуації непевності умов його одержання в кращому випадку, і у гіршому – втрати вкладеного капіталу.

Враховуючи різноманітність та специфіку ризиків, які виникають у процесі реалізації інвестиційної діяльності, важливою та обов'язковою складовою має бути управління проектними ризиками. Оскільки проектні ризики притаманні усім стадіям та етапам проектного циклу, функція управління проектними ризиками не зникає до кінця строку реалізації проекту.

У процесі ідентифікації ризиків використовують методи якісної оцінки ризиків, до яких належать метод аналізу доречності витрат та метод аналогій.

Для повнішого аналізу проектів інвестору пропонується проводити формалізований опис невизначеності інвестування. Це пов'язано з тим, що умов реалізації проекту може бути багато, і для кожної з них необхідно скласти відповідні сценарії або утворити обмеження на значеннях основних технологічних, економічних і т.п. параметрів проекту.

Кількісна оцінка ризику, тобто числове визначення розмірів окремих ризиків та ризику проекту загалом, є складнішою, на відміну від якісної. Спочатку усі ризики мають бути виміряні у одиницях, властивих лише їм, а потім у грошових одиницях, і, нарешті, оцінюється ризик проекту загалом. Найбільш очевидним способом оцінки ризику є імовірнісна оцінка, імовірність означає можливість отримання певного результату. Стосовно завдань інвестування, методи імовірності зводяться до визначення імовірності настання певних подій та вибору із декількох можливих подій найбільш імовірного, якому відповідає найбільше числове значення математичного очікування.

До методів аналізу ризиків належать загальновідомі методи: аналіз безбитковості; аналіз чутливості; метод сценаріїв; імітаційне моделювання, які в сукупності становлять комплексний процес аналізу ризиків з інвестиційного проекту.

Мета цього аналізу – визначити точки рівноваги, в яких надходження від продажів дорівнюють витратам на продану продукцію. Коли обсяг продажів нижчий цієї точки, то фірма несе збитки, а в точці, де надходження рівні витратам, фірма веде справи безбитково.

Залежно від виду проекту, його належності до того чи іншого типу розробляється система заходів протидії ризикам, яка містить: розподіл ризику між учасниками проекту; страхування; хеджування; лімітування об'єктів інвестицій; збір додаткової інформації.

Тема 2.5. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Схематично процес формування на підприємстві інвестиційних ресурсів через ринок інвестиційного капіталу можна представити таким чином, що національні та іноземні кошти фізичних, юридичних осіб та держави можуть потрапити до підприємства двома шляхами: безпосередньо та через фінансово-кредитну сферу.

Процес формування інвестиційних ресурсів має базуватися на таких принципах:

1. Принцип врахування перспектив розвитку інвестиційної діяльності
2. Принцип забезпечення відповідності обсягу залучених інвестиційних ресурсів обсягу інвестиційних потреб підприємства
3. Принцип забезпечення оптимальної структури інвестиційних ресурсів з позицій ефективної інвестиційної діяльності
4. Принцип забезпечення мінімізації витрат з формування інвестиційних ресурсів з різних джерел

5. Принцип забезпечення високоефективного використання інвестиційних ресурсів у процесі інвестиційної діяльності

Загальна сума інвестиційних ресурсів підприємства має визначатися, виходячи із запланованого обсягу освоєння коштів в процесі реалізації окремих реальних інвестиційних проектів, а також запланованого приросту портфеля фінансових інвестицій.

Загальний обсяг інвестиційних ресурсів, необхідних для реалізації конкретного інвестиційного проекту визначається з урахуванням стадій циклу інвестиційного проекту.

Залежно від форми залучення інвестиційного капіталу існують такі методи фінансування інвестиційних проектів, як самофінансування; акціонування; кредитне фінансування; бюджетне фінансування; фінансування за рахунок безоплатних та благодійних внесків і пожертвувань; змішане фінансування.

Внутрішні (власні) кошти такі, як амортизація та прибуток мають певні позитивні сторони, а саме: простота та швидкість залучення; висока віддача за критерієм норми прибутковості інвестиційного капіталу (непотрібно виплачувати відсотки та дивіденди); суттєве зниження ризику неплатоспроможності та банкрутства підприємства при їх використанні; повне збереження управління в руках засновника підприємства.

Зовнішні (боргові та залучені) кошти мають високі можливості залучення та можливості зовнішнього контролю за ефективністю їх використання. Однак є і негативні сторони, а саме: складність із залученням та оформленням; значний термін залучення; необхідність надання гарантій (на платній основі); підвищений ризик банкрутства через несвоєчасне погашення боргу; втрата частини прибутку від інвестиційної діяльності через необхідність платити відсотки та дивіденди; часткова втрата управління діяльністю підприємства.

Вартість інвестиційних ресурсів (капіталу) - це необхідна ставка доходу, яку повинна мати фірма, щоб покривати витрати для залучення

капіталів на ринку. Основними факторами, що визначають вартість капіталу є: ризикованість одержаних доходів, питома вага заборгованості в його структурі, фінансова стійкість компанії та інші фактори.

Наступним кроком після визначення вартості окремих інвестиційних ресурсів є вирахування середньозваженої вартості капіталу (WACC), яка може бути визначена, як рівень дохідності, який повинен приносити інвестиційний проект, щоб покрити усі витрати із залучення коштів. Крім того, цей рівень має бути не нижчим доходу від інвестування в інші об'єкти з подібним рівнем ризику.

РОЗДІЛ 3. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

Тема 3.1. ЦІННІ ПАПЕРИ, ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИПУСКУ ТА ОБІГУ

Цінні папери – документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошові або інші майнові права, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила (видала), та власника, та передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх розміщення, а також можливість передавання прав, що випливають із цих документів, іншим особам. В Україні у цивільному обороті можуть бути такі групи цінних паперів:

- 1) пайові цінні папери: акції, інвестиційні сертифікати;
- 2) боргові цінні папери: облігації підприємств, державні облігації України, облігації місцевих позик, казначейські зобов'язання України, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі;
- 3) іпотечні цінні папери: іпотечні облігації, іпотечні сертифікати, заставні, сертифікати фонду операцій із нерухомістю;
- 4) приватизаційні цінні папери;
- 5) похідні цінні папери;
- 6) товаророзпорядчі цінні папери.

Випуск у документарній формі здійснюється емітентом шляхом виготовлення сертифікатів, які випускаються з урахуванням вимог, визначених Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

У разі емісії цінних паперів у бездокументарній формі, емітент оформляє глобальний сертифікат, що відповідає загальному обсягу зареєстрованого випуску, і передає його на зберігання в обраний ним депозитарій.

За порядком розміщення (видачі) цінні папери поділяються на емісійні та неемісійні.

За формою випуску цінні папери можуть бути на пред'явника, іменні або ордерні.

Акція – це іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, у т. ч. право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, а також право на управління акціонерним товариством.

Акціонерне товариство розміщує акції двох типів - прості та привілейовані.

Облігація – цінний папір, що посвідчує внесення його власником грошей, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість у передбаченій умовами розміщення облігацій строк та виплатити дохід за облігацією, якщо інше не передбачено умовами розміщення.

Облігації розміщуються у документарній або бездокументарній формі. Емітент у порядку, встановленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, може розміщувати облігації таких видів: відсоткові облігації; цільові облігації; дисконтні облігації.

Ринок цінних паперів – це складний механізм, за допомогою якого встановлюються відповідні правові та економічні взаємовідносини між

підприємцями, корпораціями та іншими структурами, яким необхідні фінансові кошти для свого розвитку, та організаціями й громадянами, які їх можуть позичити (надати) на певних умовах.

Державне регулювання ринку цінних паперів – це здійснення державою комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів та їх похідних та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері.

Тема 3.2. ІНСТИТУТИ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Учасниками ринку цінних паперів можуть бути - емітенти, інвестори, саморегульвні організації та професійні учасники фондового ринку.

Емітент – це юридична особа, Автономна Республіка Крим або міські ради, а також держава в особі уповноважених нею органів державної влади, яка від свого імені розміщує емісійні цінні папери та бере на себе зобов'язання щодо них перед їх власниками.

Інвестори в цінні папери – фізичні та юридичні особи, резиденти та нерезиденти, які набули права власності на цінні папери з метою отримання доходу від вкладених коштів та/або набуття відповідних прав, що надаються власнику цінних паперів відповідно до законодавства.

Саморегульвна організація професійних учасників фондового ринку – неприбуткове об'єднання учасників фондового ринку, що здійснюють професійну діяльність на фондовому ринку з торгівлі цінними паперами, управління активами інституційних інвесторів, депозитарну діяльність (діяльність реєстраторів та зберігачів), утворене відповідно до критеріїв та вимог, установлених ДКЦПФР.

Професійні учасники фондового ринку – юридичні особи, які на підставі ліцензії, виданої Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, провадять на фондовому ринку професійну діяльність, види якої визначені законами України.

2. ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

У розділі наведена тематика практичних занять. При проведенні практичних занять з курсу використовуються дві основні форми визначення знань студентів: опитування з метою контролю рівня засвоєння теоретичного матеріалу та розв'язання задач, обговорення проблемних питань з метою перевірки вміння застосовувати набуті теоретичні знання на практиці. Для практичних занять наведені умови та приклади завдань та основні іпитання, які можуть бути використані для усного опитування студентів по даній темі.

Практичні заняття № 1 – 2

Тема 1.1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТУВАННЯ

Мета: ознайомлення з методологією дисципліни та засвоєння основних термінів курсу

Завдання для пошукової роботи № 1

Здійснити огляд та оцінку змін законодавства України щодо інвестиційної діяльності (за останні 10 років). Скласти перелік законодавчих та нормативних актів за останні 10 років, які регламентують здійснення інвестиційної діяльності в Україні. Дати якісну характеристику змінам і доповненням в основні законодавчі акти, що були внесені протягом останніх років. Зробити висновки.

Завдання для пошукової роботи № 2

Підготувати письмову роботу наукового характеру щодо основних підходів до визначення понять «інвестиції» та «капітал» представниками економічної науки на основі узагальнення іноземних та вітчизняних наукових джерел. Для написання роботи слід використовувати праці відомих вчених сучасного періоду, представників різних шкіл та підходів у процесі історичного розвитку економічної думки. Результатом роботи є конспект праць відповідного автора, в якому висвітлені погляди обраного вченого на

сутність і роль нагромадження капіталу в різних його формах або інвестицій для економічного розвитку. Робота захищається студентом під час круглого столу, метою якого є порівняння поглядів авторів різних наукових напрямків.

Завдання для пошукової роботи № 3

Проаналізувати динаміку та структуру здійснення інвестицій в економіку України за останні 10 років на основі обробки статистичної інформації за даними Держкомстату України. Визначити основні фактори, що вплинули на аналізовану тенденцію залучення інвестицій та напрями їх використання. Результати роботи оформити графічно з наданням письмових пояснень та висновків.

Завдання для пошукової роботи № 4

Проаналізувати та підтвердити вплив основних факторів на обсяги залучення інвестицій в економіку України за останні 10 років на основі обробки статистичної інформації за даними Держкомстату України: рівень доходності інвестицій, ставка банківського відсотка, рівень інфляції, рівень оподаткування, рівень доходів населення тощо. Результати роботи оформити графічно з наданням письмових пояснень та висновків.

Завдання для пошукової роботи № 5

Проаналізувати інвестиційний клімат та інвестиційну привабливість України за останні 10 років на основі обробки статистичної інформації за даними Держкомстату України. Визначити основні фактори, які впливають на формування інвестиційного клімату в країні (позитивний та негативний вплив). Отримані результати роботи порівняти з оцінками рейтингових агентств щодо визначити рівня інвестиційної привабливості України як потенційного об'єкту інвестування.

Практичне заняття № 3

ТЕМА 1.2. СУБ'ЄКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: ознайомлення з діяльністю суб'єктів інвестиційної діяльності в Україні та світі.

Задачі

Задача 1. Необхідно заповнити наведену нижче таблицю та пояснити взаємозв'язок між рівнем доходів та граничною схильністю до споживання (MPC), граничною схильністю до заощаджень (MPS) та обсягами інвестицій.

№	Чистий дохід після оподаткування, тис. грн	Витрати на споживання, тис. грн	Чисті заощадження, тис. грн	Гранична схильність до заощаджень (MPS)	Гранична схильність до споживання (MPC)
1	4,0	4,0			
2	5,0	4,8			
3	6,0	5,0			
4	7,0	5,6			
5	8,0	6,0			
6	9,0	6,5			
7	10,0	7,1			
8	11,0	7,5			
9	12,0	7,7			

Задача 2. Метою інвестиційного проєкту є будівництво та відкриття торговельно-розважального центру в столиці. Орієнтовний обсяг необхідних для цього інвестицій – 10 млн грн, з яких 40% становлять витрати інвестора (ініціатора). Необхідна земельна ділянка площею 1000 м². Завдання полягає у виборі та обґрунтуванні необхідних учасників для цього з нижченаведеного списку:

- землевласники;
- фірма-девелопер;
- фірма-ріелтор;
- аудиторська фірма;
- консалтингова фірма;
- страхова компанія;
- банк;
- інвестиційний фонд;
- проектно-пошукова організація;
- підрядна будівельно-монтажна фірма;

- постачальники обладнання та інструментів;
- органи архітектурно-будівельного контролю;
- органи екологічного контролю;
- антимонопольний комітет;
- тендерні комітети;
- Державна інноваційна компанія;
- Фонд державного майна;
- керуючі проектом;
- рекламна компанія.

Завдання для пошукової роботи № 1

Проаналізувати інвестиційну діяльність суб'єктів: інвесторів (індивідуальних та інституційних: холдингів, фінансових груп, фінансових компаній, інвестиційних фондів, інвестиційних дилерів тощо) та функціональних учасників (фірм-девелоперів, ріелтерів, інжинірингово-консалтингових, будівельних, аудиторських фірм тощо).

Завдання для пошукової роботи № 2

Проаналізувати вітчизняний та світовий досвід державно-приватного партнерства: форми державної участі у реалізації спільних проектів, аналіз реалізованих спільних інвестиційних проектів.

Практичне заняття № 4

ТЕМА 1.3. ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Мета: визначення сутності і видів міжнародної інвестиційної діяльності, аналіз іноземного інвестування в Україну.

Питання для обговорення

1. Розкрийте зміст та специфіку іноземних інвестицій.
2. Охарактеризуйте основні види та форми іноземних інвестицій.
3. Охарактеризуйте зміст міжнародної інвестиційної діяльності та її

чинники.

4. Визначте мотивацію, канали та інфраструктуру міжнародного інвестування.

5. Охарактеризуйте основні функції міжнародних фінансово-кредитних установ та організацій на інвестиційному ринку.

6. Визначте роль міжнародних донорських та сервісних організацій в галузі розвитку інфраструктури підприємств приватного бізнесу.

7. Охарактеризуйте стан міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.

8. Визначте та охарактеризуйте діяльність спеціальних (вільних) економічних зон (СЕЗ).

9. Охарактеризуйте напрями політики держави з залучення іноземних інвестицій.

Завдання для пошукової роботи

Охарактеризувати особливості створення та функціонування в Україні спеціальних (вільних) економічних зон (СЕЗ). Проаналізувати результати діяльності функціонування окремої СЕЗ, охарактеризувати обсяги залучених інвестицій, наданих пільг інвесторам та зробити висновки про доцільність створення даної СЕЗ.

Практичне заняття № 5

ТЕМА 1.4. ІННОВАЦІЙНЕ ІНВЕСТУВАННЯ

Мета: визначення значення і видів інноваційних інвестицій.

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте особливості інтелектуальних інвестицій.
2. Охарактеризуйте зміст інтелектуальної власності та інтелектуального капіталу.
3. Визначте роль державних органів управління в інноваційному процесі.
4. Охарактеризуйте напрями діяльності технополісу.

5. Охарактеризуйте напрями діяльності технопарку.
6. Охарактеризуйте напрями діяльності бізнес-інкубатору.
7. Визначте роль венчурного капіталу для розвитку підприємства.
8. Охарактеризуйте основні джерела фінансування інноваційних інвестицій.

Завдання для пошукової роботи № 1

Проаналізувати особливості функціонування інноваційних структур в Україні: технополіси, технопарки, бізнес-інкубатори. Результатом роботи є аналіз діяльності відповідного інноваційного утворення.

Завдання для пошукової роботи № 2

Охарактеризуйте стан ринку інноваційних інвестицій в Україні. Визначте основні напрями державної інноваційної політики, джерела та обсяги фінансування інноваційної діяльності підприємств. Порівняти показники, обчислені за даними вітчизняної практики, із світовою практикою реалізації інноваційних розробок. Зробити висновки та надати пропозиції щодо активізації інноваційної діяльності в Україні.

Практичне заняття № 6

ТЕМА 2.1. ХАРАКТЕРИСТИКА І ВИДИ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

Мета: засвоєння основ інвестиційного проектування, порядку розробки та оцінки інвестиційного проекту, закріплення теоретичних знань практичними розрахунками.

Задача 1. Інвестор вклав в банк 11 тис. грн. під 15% річних на 10 років. Визначити майбутню вартість грошей по закінченню терміну.

Розв'язок. Майбутня вартість при нарахуванні простого відсотку визначається за формулою $FV = 11000 \cdot (1 + 10 \cdot 0,15) = 27500$ грн.; при

нарахуванні складного відсотка $FV = 11000 \cdot (1 + 0,15)^{10} = 44501$ грн.

Задача 2. Банк видав позику в розмірі 20 тис. грн. терміном на півроку під 30% річних. Визначити суму накопиченого боргу.

Задача 3. Банк пропонує кредит на таких умовах: перші півроку 20%, кожний наступний квартал ставка зростає на 2%. Проценти нараховуються тільки на початковий вклад. Визначити накопичену суму, якщо запропонований кредит складає 4000 грн..

Задача 4. Початкова сума вкладу 2000 грн., процентна ставка виплачується щоквартально 20% річних. Визначити майбутню вартість вкладу через рік при нарахуванні простого та складного проценту.

Задача 5. На суму 75 тис. грн. по ставці 14% річних нараховують складні проценти протягом 18 місяців. Визначити величину накопленої суми.

Завдання.

Відповідно до обраної ідеї відкриття власного бізнесу, розробити бізнес план підприємства, використовуючи [5].

Практичні заняття № 7 – 8

ТЕМА 2.3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ

Мета: засвоєння основ інвестиційного проектування, порядку розробки та оцінки інвестиційного проекту, закріплення теоретичних знань практичними розрахунками.

Задача 1. Інвестиції складають 200, короткострокова позика – 40, продаж – 400, вартість обладнання – 180, програмні засоби – 30, оплата праці – 80, матеріали – 50, операційні витрати – 70, відрахування на соціальні заходи – 40, повернена короткострокова позика – 40, проценти за короткостроковою позикою – 10, податок на прибуток – 19% балансового прибутку. Чому дорівнює грошовий потік від:

- 1) операційної діяльності;
- 2) фінансової діяльності;

- 3) інвестиційної діяльності;
- 4) загальної діяльності підприємства?

Задача 2. Розглядається можливість реалізації інвестиційного проекту. За підрахунками фахівців було розроблено таблицю витрат та доходів, пов'язаних з реалізацією проекту:

Рік	Витрати	Вигоди
1	0,5	-
2	2,1	0,4
3	3,7	0,7
4	3,7	1,3
5	2,0	1,9
6	0,5	2,2
7-30	0,5	2,6
<i>Всього</i>	24,5	68,9

Визначити доцільність здійснення проекту за критеріями чистої поточної вартості, внутрішньої норми рентабельності, коефіцієнту «вигоди/витрати». Чи зміниться ваше рішення, якщо реальна ставка зросте до 18%?

Задача 3. Розглядаються два інвестиційні проекти з 5-річним терміном життя. Перший, проект А, можна віднести до категорії – модифікація існуючої виробничої лінії, другий, проект Б, – виробництво, не пов'язане з існуючим. Очікувані грошові потоки подано у таблиці.

Рік	Проект А	Проект Б
0	-250 000	- 400 000
1	30 000	135 000
2	40 000	135 000
3	50 000	135 000
4	90 000	135 000
5	130 000	135 000

Проаналізувати прийнятність проектів на основі розрахунку NPV.

Задача 4. Порівняти за критеріями чистої поточної, внутрішньої норми

прибутковості та терміну окупності інвестицій два бізнес-проекти, якщо ціна капіталу 13%, а грошові потоки подано в таблиці :

Проект А	-20 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Проект Б	-25 000	2 500	5 000	10 000	20 000

Задача 5. Компанія має наміри інвестувати до 65 млн грн. у наступному році. Підрозділи компанії надали свої пропозиції. Дані наведено в таблиці (розрахунки в млн грн.):

Проект	Розмір інвестицій	IRR	NPV
А	50	15	12
В	35	19	15
С	30	28	42
Д	25	26	1
Е	15	20	10
F	10	37	11
G	10	25	13
Н	1	18	1,0

Обрати найбільш прийнятну комбінацію проектів, якщо як критерій використовується:

- індекс рентабельності (PI);
- чистий наведений ефект (NPV);
- внутрішня норма прибутку (IRR).

Практичні заняття № 9 – 10

ТЕМА 2.4. ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ ТА МЕТОДИ ЇХ ОЦІНКИ

Мета: аналіз ризикованості інвестиційного проекту, розробка рекомендацій щодо зниження ризикованості інвестицій.

Задача 1. Розглядаються варіанти проекту будівництва багатоквартирного будинку з наступним продажем квартир на ринку житла. 1 учасник – компанія, яка отримала земельну ділянку та право на її забудову. 2 учасник – будівельна фірма «Під ключ». Доходи від продажу квартир

розподіляються наступним чином: 20% – безкоштовно передаються муніципалітету міста; 40% – передаються кожному учаснику проекту. За допомогою даних наведених у таблиці провести аналіз проекту на стійкість:

Показники	Базовий варіант	Найнебезпечніший варіант
1. Загальна площа квартир, кв. м	1 000	1 000
2. Ринкова вартість 1 кв.м, \$	1 200	1 000
3. Оцінювальна вартість земельної ділянки, екю	200 000	200 000
4. Організаційні витрати компанії, \$	10 000	15 000
5. Реклама, \$	20 000	30 000
6. Проектна документація, \$	50 000	70 000
7. Вартість будівництва 1 кв.м, \$	300	450

Задача 2. Порівняти стійкість двох варіантів проекту (А та В) з виробництва автомобіля компанії «5 колесо». Для обох проектів ціна одного автомобіля – 10 000 екю. Дані про витрати за проектами подано в таблиці:

Вид витрат	Постійні витрати		Змінні витрати	
	А	В	А	В
1. Сировина, основні матеріали			2 000	2 500
2. Інші матеріали			1 000	800
3. Зарплата робітників			3 000	2 500
4. Комунальні витрати			400	500
5. Енергія на технологічні цілі			500	400
6. Обслуговування та ремонт	50 000	100 000	1 000	800
7. Заводські накладні витрати	1 000 000	2 500 000		
8. Адміністративні витрати	2 000 000	4 500 000		
9. Витрати на збут	10 000 000	20 000 000		
Всього	4 500 000	10 000 000	8 200	7 500

Задача 3. Порівняти 2 варіанти проекту за допомогою оцінки чутливості до зміни вигід на збільшення та зменшення на 10% при дисконтній ставці в 15%. Базові дані подано в таблиці:

Проект	Вигоди, \$	Затрати, \$
--------	------------	-------------

1 варіант	150	58
2 варіант	200	108

Задача 4. В інвестиційну компанію надійшли для розгляду бізнес-плани 2 альтернативних проектів. Дані, характерні для цих проектів, наведено в таблиці:

Показники	Інвестиційні проекти	
	А	В
1. Обсяг інвестованих коштів, дол. США	7 000	6 700
2. Період експлуатації інвестиційного проекту, років	2	4
3. Сума грошового потоку- всього, дол. США	10 000	11 000
В тому числі:		
1-й рік	6 000	2 000
2-й рік	4 000	3 000
3-й рік		3 000
4-й рік		3 000

Для дисконтування сум проекту «А» ставка проценту прийнята в розмірі 10%, а проекту «В» – 12% (у зв'язку з його більш тривалим терміном реалізації). Визначити найефективніший з проектів за показником:

- чистого наведеного доходу;
- індексу дохідності.

Практичні заняття 11 – 12

ТЕМА 2.5. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Мета: дослідження методів та форм фінансування інвестиційних проектів, особливостей та переваг кожного методу на основі практичних розрахунків.

Питання для обговорення

1. Як визначається середньозважена вартість капіталу.
2. Методика визначення вартості боргу з фіксованим процентом.
3. Модель оцінювання капітальних активів.

4. Вплив гірингу на вартість капіталу.
5. Урахування інфляції за визначення вартості капіталу.

Задача 1. Компанії для реалізації інвестиційного проекту потрібно 10 млн грн. У таблиці наведено структуру капіталу різних варіантів проекту. Необхідно визначити, який з варіантів слід вибрати?

Показники	Варіант					
	Од. виміру	1	2	3	4	5
Загальна сума інвестицій, у т.ч.:		20	20	20	20	20
– власний капітал	млн грн	20	15	10	5	-
– позичковий капітал		-	5	10	15	20
Рентабельність власного капіталу	%	25	25	25	25	25
Вартість позичкового капіталу (ставка відсотків за кредит)	%	22	22	22	22	22

Чи зміниться вибір оптимальної структури капіталу, якщо ставка відсотків за кредит зросте до 25%, а вартість власного капіталу знизиться до 23%?

Задача 2. Прогнозоване значення дивідендів на 2021 р. - 5 грн на просту акцію номінальною вартістю 100 грн. Середня прогнозована ринкова вартість акції на 2021 р. - 110 грн. Прогнозований темп приросту дивідендів - 0,2 %. Розрахуйте ціну акціонерного капіталу.

Практичні заняття № 13 – 14

ТЕМА 3.1. ЦІННІ ПАПЕРИ, ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИПУСКУ ТА ОБІГУ

Мета: дослідження особливостей випуску та обігу окремих видів цінних паперів, аналіз оцінки ефективності інвестування в цінні папери

Питання для обговорення

1. Сутність ринку цінних паперів.
2. Акції: класифікація, особливості обігу.
3. Облігації: класифікація, особливості обігу.

4. Казначейські зобов'язання: класифікація, особливості обігу.
5. Ощадні сертифікати: класифікація, особливості обігу.
6. Векселі: класифікація, особливості емісії, обігу.
7. Приватизаційні папери: класифікація, особливості емісії, обігу.
8. Інвестиційні сертифікати: класифікація, особливості емісії, обігу.
9. Фінансові деривативи: класифікація, особливості емісії, обігу.

Практичні заняття № 15 – 16

ТЕМА 3.2. ІНСТИТУТИ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Мета: дослідження тенденцій розвитку вітчизняного та світового ринку цінних паперів

Питання для обговорення

1. Тенденції розвитку сучасного ринку цінних паперів
2. Фінансові посередники на ринку цінних паперів.
3. Фондова біржа та її сутність.
4. Функції фондової біржі.
5. Особливості функціонування фондового ринку в Україні.
6. Фондові індекси: сутність, значення.

Практичні заняття № 17 – 18

ТЕМА 3.3. УПРАВЛІННЯ ПОРТФЕЛЕМ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Мета: засвоєння методичних підходів до визначення оптимальної структури інвестиційного портфеля.

Питання для обговорення

1. Інвестиційний портфель: сутність, класифікація.
2. Принципи формування інвестиційних портфелів.
3. Ризики у фінансових інвестиціях.

Задача 1. Компанія сплачує річні дивіденди в розмірі 17 грн. на акцію, норма поточної дохідності за акціями даного типу становить 14 %. Яка має бути вартість акції?

$$\text{Рішення: } P_a = \frac{17 \times 100}{14} = 121,4 \text{ (грн.)}$$

Задача 2. Компанія протягом року виплатила дивіденди в розмірі 15 грн. на акцію. Щорічно дивідендні виплати зростають на 12,6 %, норма поточної дохідності за акціями даного типу становить 14 %. Яка має бути вартість акції?

$$\text{Рішення: } P_a = \frac{15 \times (1 + 0,126) \times 100}{14 - 12,6} = 1206,43 \text{ (грн.)}$$

Задача 3. Підприємство виплатило за останній рік дивіденди в розмірі 0,25 грн. на акцію. Протягом другого року воно планує збільшити дивіденди на 5 %, третього — на 7 %, у подальшому планується постійне зростання дивідендів на 10 % річних. Необхідно оцінити вартість акції за умови, що норма дохідності акцій даного типу становить 15 %.

Задача 4. Інвестор прогнозує, що в наступному році компанія отримає прибуток у розмірі 15 грн. на акцію. Частка прибутку, спрямованого на реінвестування, становить 55 %, необхідний рівень дохідності — 18 %. Прибуток, спрямований на розвиток виробництва, забезпечує отримання доходу в розмірі 20 %.

Задача 5. Визначте вартість облігації, випущеної на 10 років, до погашення залишилося 5 роки. Номінальна вартість — 200 грн., річна купонна ставка — 20 %, ринкова дохідність (ставка дисконтування) — 18 %.

Задача 6. Облігація підприємства номіналом 100 грн. реалізується на ринку за ціною 80 грн. Погашення облігації і виплату процентів передбачено через 3 роки. Процентна ставка — 25 % річних, норма поточної дохідності за

облігаціями такого типу — 20 %. Необхідно визначити поточну ринкову вартість облігації.

3. ПЛАНУВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Самостійна робота студента охоплює такі складники як підготування до поточних опитувань, підготування до практичних занять, підготування до модульної контрольної роботи, до складання іспиту.

№ з/п	Назва тем і питань, що виносяться на самостійне опрацювання
1	Характеристика інвестиційного клімату в Україні протягом 2000-2021рр., аналіз факторів впливу на обсяги інвестування національної економіки та їх динаміки
2	Аналіз розвитку інвестиційних компаній в Україні протягом 2000-2021рр.
3	Аналіз нормативної бази щодо регулювання іноземного інвестування в Україні
4	Поняття інновацій, види; зарубіжний досвід форм і методів інноваційного інвестування
5	Сутність та види капіталу; оборотність основного та оборотного капіталу; методи нарахування амортизації основного капіталу
6	Життєвий цикл товару, фірми; аналіз вітчизняних та зарубіжних методик розробки бізнес-плану
7	Економічна сутність економічної категорії ефективність; зарубіжний досвід оцінки інвестиційних проектів
8	Заходи щодо зниження інвестиційного ризику, хеджування, страхування
9	Альтернативна вартість власного капіталу; механізм залучення іноземних інвестицій в країну

10	Характеристика учасників фондового ринку в Україні
11	Характеристика розвитку та стану фондового ринку в Україні; аналіз світового ринку цінних паперів
12	Аналіз методичних підходів до формування оптимального інвестиційного портфеля інвестора

4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Основною метою проведення модульної контрольної роботи є встановлення інтегрального рівня засвоєння студентами теоретичних знань та вмінь за результатами вивчення розділів навчальної дисципліни. Протягом опанування дисципліни студентам пропонується вирішити завдання однієї модульної контрольної роботи, що складається з двох частин.

Виконання контрольної роботи пропонується здійснювати за наступною тематикою: перша частина контрольної роботи охоплює теми змістовного розділу «Теоретичні та організаційно-економічні основи інвестування»; друга частина контрольної роботи охоплює теми другого змістовного розділу дисципліни «Інвестиційне проектування». Зразки завдань наведено у додатку А. Перша частина модульної контрольної роботи складається з двох теоретичних питань, двох тестових завдань та стислого представлення результатів пошукових робіт протягом даного періоду навчання. Друга частина модульної контрольної роботи містить два блока завдань: перший – два теоретичних питання, другий – розв’язання трьох задач, які охоплюють тематику фінансово-економічних розрахунків в інвестуванні, визначення показників ефективності реальних інвестицій та ризику інвестиційних проєктів.

Глибокому засвоєнню дисципліни сприяє також виконання курсової роботи, методичні поради до виконання якої наведено у [9].

5. СИСТЕМА РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ

Рейтингова система оцінювання освітнього компоненту «Інвестування» передбачає систематичну роботу студентів протягом семестру і складається з наступних елементів. Семестрова атестація проводиться у вигляді складання іспиту. Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна рейтингова система та університетська шкала.

Поточний контроль: участь у роботі практичних занять, доповіді, модульна контрольна робота.

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен

Умови допуску до семестрового контролю: якщо семестровий рейтинг більше 40 балів, студент може допущений до складання екзамену.

Модульна контрольна робота: модульна контрольна робота містить комплексні питання тестового, розрахункового або відкритого (питання, яке вимагає розгорнутої текстової відповіді) типу, які оцінюються в два бали. За правильну відповідь на питання студент отримує 2 бали, неправильну – 0 балів. Таким чином, виконуючи по 5 завдань у кожній частині модульної контрольної роботи, студент має можливість отримати максимально 20 балів сумарно.

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Разом
1.	Презентація й публічний виступ, участь у обговореннях та доповнення, звітування з тематичних завдань	40%	4	10	40*
2.	Модульна контрольна робота	20%	10	2	20
3.	Відповідь на екзамені	40%	40	1	40
	Разом				100

*Вагові 40 балів охоплюють участь у практичних заняттях. Активна участь на занятті оцінюється у 4 бали, малоактивна участь, некоректні відповіді та коментарі, які свідчать про невідповідність студента до заняття, знижують оцінку за роботу на практичному занятті до 2-3 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не дпущено

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Базова література

1. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: навч.посіб. – К. КНЕУ, 2000. – 151с.
2. Боярко І.М., Грищенко Л.Л. Інвестиційний аналіз: навч.посіб. – К.:ЦУЛ, 2011. – 400с.
3. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: Навчальний посібник. – К.: Вид-во “Комп’ютертехніка”, 2001. – 364 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Інвестування» для студентів галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки: 6.030503 «Міжнародна економіка» [Електронний ресурс] / НТУУ «КПІ» ; уклад. Н. Є. Скоробогатова. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,29 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2013. –120с. – Назва з екрана.- Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/6741>
5. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 376 с.
6. Пересада А.А. та ін. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2001. – 251 с.
7. Сазонець І.Л., Федорова В.А. Інвестування: підручник. – К.: ЦУЛ, 2011. – 312с.
8. Скоробогатова, Н. Є. Інвестування: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни [Електронний ресурс] / Скоробогатова Н. Є. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,19 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2022. – 147 с. – Назва з екрана. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47347>
9. Скоробогатова, Н. Є. Рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Інвестування» [Електронний ресурс] : [навчальний посібник] для студентів спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка» / Н. Є. Скоробогатова ; М-во освіти і

науки України, Нац. техн. ун-т України «КПІ ім. Ігоря Сікорського». – Електронні текстові дані (1 файл: 570 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 43 с. – Назва з екрана.
<https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30045>.

Допоміжна література:

1. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навчальний посібник/ І.І. Цигилик, С.О. Кропельницька та ін. – К.: ЦНЛ, 2005. – 160 с.
2. Бутко М., Бутко І., Дітковська М., Іванова І., Олійченко І. Менеджмент інвестиційної діяльності. – К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 680 с.
3. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз. К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.
4. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: Навчальний посібник. – К.: Вид-во “Комп’ютертехніка”, 2001. – 364 с.
5. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – Львів: Вид-во “Центр Європи”, 1997. – 576 с.
6. Інвестування : практикум / [Т. В. Майорова, В. І. Максимович, С. В. Урванцева та ін.] ; за наук. ред. Т. В. Майорової. — К. : КНЕУ, 2012. — 577 с.
7. Інвестування [Текст] : конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» / Уклад.: Скоробогатова Н.Є. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 120 с.
8. Книш М.І., Перекатов Б.А. Стратегічне планування інвестиційної діяльності. Навчальний посібник. – Спб.: “Бізнес-Преса”, 1998.
9. Колесник Я.О., Скоробогатова Н.Є. Проблеми визначення інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату в Україні. Актуальні проблеми економіки та управління: зб. наук. пр. молодих вчених. 2012. Вип. 6. URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/2947/1/12.pdf>.
10. Методичні вказівки до проведення практичних занять із дисципліни «Інвестування» для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» [Електронний ресурс] / НТУУ «КПІ» ; уклад. Н. Є.

- Скоробогатова, Н. С. Боклан. – Електронні текстові дані (1 файл: 5,25 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2013. – 43 с. – Назва з екрана.
11. Москвін С.О. Проектний аналіз. – К.: Лібра, 1998. – 337 с.
 12. Пересада А.А. та ін. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2001. – 251 с.
 13. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 1998. – 392с.
 14. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. Підручник для студентів економічних спеціальностей. – К.: Либідь, 2005. – 718 с.
 15. Сазонець І.Л. Інвестування : підручник для ВНЗ / І.Л.Сазонець, І.А.Федорова. – Київ, 2016. – 312 с.
 16. Скоробогатова Н. Є. Дослідження сутності інвестицій та інвестиційної діяльності. Економічний вісник НТУУ “КПІ”. 2016. 3 (23). С. 164–173. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/80631>.
 17. Скоробогатова Н.Є. Інноваційно-інвестиційний розвиток регіонів України: проблеми та перспективи, Економічний вісник НТУУ ”КПІ». 2010. № 7. С. 214–222. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/5656/1/39_kpi_2010_7.pdf.
 18. Скоробогатова Н.Є. Модель оцінювання інвестиційної привабливості об’єкту у контексті концепції сталого розвитку / Н.Є. Скоробогатова// Вісник волинського інституту економіки та менеджменту: зб.наук.пр. – Луцьк: Волинський інститут економіки та менеджменту, 2011. – С.227–239.
 19. Скоробогатова Н.Є., Потапова В.П. Роль інвестицій у формуванні економічного зростання України. Актуальні проблеми економіки та управління: збірник наукових праць молодих вчених. 2018. Вип. 12. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/24600?locale=uk>.
 20. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент. – К.:МАУП, 1999. – 184с.

21. Федоренко В.Г. Інвестознавство: Підручник, 2-ге вид., переобл. – К.: МАУП, 2002. – 408 с.
22. Ходаківська В.П. Ринок фінансових послуг. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002.
23. Череп А.В. Інвестознавство: Підручник. – К.: Кондор, 2006. – 398 с.
24. Шевчук В.П., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності. – К.: Генеза, 1997. – 384 с.
25. Щукін Б.М. Інвестування: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2004, - 216 с.

Інформаційні ресурси:

1. База нормативних актів України. URL: <http://www.nau.ldev.ua>.
2. Верховна Рада: база даних по законодавству України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Економічна бібліотека. URL: <http://www.economics.com.ua>.
4. Електронна науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка НТУУ «КПІ». URL: <http://www.library.ntu-kpi.kiev.ua>.
5. Інформаційна база Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку: smida.gov.ua.
6. Менеджмент, методологія та практика: освітній портал. URL: <http://www.management.com.ua>.
7. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua>.
8. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
9. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.rvv.nbuv.gov.ua>.
10. Офіційний бюлетень поточного законодавства України. URL: <http://www.gdo.kiev.ua>.
11. Офіційний сайт Головного управління статистики у м. Києві: www.gorstat.kiev.ua.

12. Офіційний сайт Державної служби статистики України:
www.ukrstat.gov.ua.
13. Офіційний сайт Європейської статистичної агенції:
ec.europa.eu/eurostat.
14. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: www.minfin.gov.ua
16. Податкове законодавство. URL: <http://www.sta.gov.ua>.
17. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI, редакція від 13.08.2020 року. URL :www.rada.gov.ua.
18. Українське законодавство та правові інформаційні ресурси. URL:
<http://www.liga.net>.
19. Український фінансовий портал. URL: <http://www.fmance.com.ua>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Інвестування : практикум / [Т. В. Майорова, В. І. Максимович, С. В. Урванцева та ін.] ; за наук. ред. Т. В. Майорової. — К. : КНЕУ, 2012. — 577 с.
2. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 376 с.
3. Методичні вказівки до проведення практичних занять із дисципліни «Інвестування» для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» [Електронний ресурс] / НТУУ «КПІ» ; уклад. Н. Є. Скоробогатова, Н. С. Боклан. – Електронні текстові дані (1 файл: 5,25 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2013. – 43 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/6742?mode=full>
4. Пересада А.А. та ін. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2001. – 251 с.
5. Скоробогатова Н. Є. Рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Інвестування» [Електронний ресурс] : [навчальний посібник] для студентів спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка» / Н. Є. Скоробогатова ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України «КПІ ім. Ігоря Сікорського». – Електронні текстові дані (1 файл: 570 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 43 с. – Назва з екрана. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30045>.
6. Скоробогатова, Н. Є. Інвестування: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни [Електронний ресурс] / Скоробогатова Н. Є. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,19 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2022. – 147 с. – Назва з екрана. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47347>.
7. Інвестування [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» / НТУУ «КПІ» ;

уклад. Н. Є. Скоробогатова. – Електронні текстові дані (1 файл: 850 Кбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2013. – 120 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/6741?mode=full>

ДОДАТКИ

Зразок завдання модульної контрольної роботи**Варіант 1**

1. Класифікація інвестицій
2. Гіпотеза життєвого циклу Ф. Модільяні
3. Інвестиції – це:
 - a) *всі види грошових та інших цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності;*
 - b) *гроші, що вкладаються у майбутнє*
 - c) *всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект;*
 - d) *це вкладення матеріальних і нематеріальних активів в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток або досягається соціальний ефект.*
4. Інвестиційні фонди можуть бути:
 - a) *відкриті і закриті;*
 - b) *державні і приватні;*
 - c) *спільні;*
 - d) *всі відповіді вірні.*
5. Охарактеризувати діяльність інвестиційної компанії ...

Варіант 2

Теоретичні питання:

1. Види та вартість джерел фінансування проектів.
2. Життєвий цикл інвестиційного проекту, його тривалість, етапи.

Задачі:

1. На підприємстві проходить заміна технології на більш раціональну, яка приведе до зниження витрат. Протягом 7 років очікуються грошові надходження за рахунок економії по рокам (тис. грн): 14; 16; 20; 25; 40; 45; 50. Плата за кредит 12%. Вартість покупки нового устаткування 94 тис. грн, грошові надходження від реалізації старого устаткування 12 тис. грн. Визначити економічну ефективність проекту.

2. Фірма виробляє один вид продукції, яку реалізує за ціною 50 грн за одиницю. Змінні витрати на одиницю – 20 грн, загальні постійні витрати – 2400 грн. Потрібно визначити точку беззбитковості в вартісному та натуральному виразі. Накреслити графік.

3. Спільне підприємство має можливість випускати два виду товарів широкого спожитку. За даними відділу маркетингу, доход від виробництва та реалізації продукції залежить від конкретної економічної ситуації. Мають місце три рівно можливих доходу: 3000 тис. грн; 1800 тис. грн; 1200 тис. грн. Доход від реалізації другого виду товару: 500 тис. грн; 1250 тис. грн; 500 тис. грн. Ймовірність настання подій наведена в таблиці.

Варіанти виробництва та реалізації товарів	Результат 1		Результат 2		Результат 3	
	ймовірність	дохід	ймовірність	дохід	ймовірність	дохід
Перший	0,3	3000	0,3	1800	0,3	1200
Другий	0,4	3500	0,4	1250	0,2	500

Визначте, який варіант виробництва продукції доцільно обрати підприємству.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Визначте особливості інвестицій в оборотний капітал підприємства
2. Дайте характеристику ануїтету
3. Дайте характеристику впливу інфляції на оцінку інвестиційних проектів
4. Дайте характеристику динамічним методам оцінки ефективності інвестицій
5. Дайте характеристику діяльності інвестиційних компаній в Україні
6. Дайте характеристику методу обчислення чистої приведеної вартості проекту
7. Дайте характеристику ризику та невизначеності, пов'язаних з інвестиціями
8. Дайте характеристику статичним методам оцінки ефективності інвестицій
9. Наведіть механізм обчислення та застосування внутрішньої норми доходності інвестицій
10. Наведіть порядок розробки та затвердження інвестиційного проекту
11. Охарактеризуйте «приведені витрати» як критерій оцінки інвестицій
12. Охарактеризуйте аналіз чутливості проекту як метод оцінки ризику інвестицій
13. Охарактеризуйте валові та чисті інвестиції
14. Охарактеризуйте відмінність компаудінгування від дисконтування
15. Охарактеризуйте джерела фінансування інвестиційного проекту
16. Охарактеризуйте діяльність функціональних учасників інвестиційного ринку
17. Охарактеризуйте етапи життєвого циклу інвестиційного проекту
18. Охарактеризуйте індекс прибутковості як показник оцінки їх ефективності

19. Охарактеризуйте індивідуальних та інституційних учасників інвестиційного ринку
20. Охарактеризуйте інституційних учасників інвестиційного процесу
21. Охарактеризуйте метод «дерева рішень»
22. Охарактеризуйте метод сценаріїв розвитку проекту при аналізі ризику інвестицій
23. Охарактеризуйте метод точки беззбитковості при аналізі ризику інвестиційного проекту
24. Охарактеризуйте особливості акцій як об'єкта фінансових інвестицій
25. Охарактеризуйте особливості визначення життєвого циклу інвестиційного проекту
26. Охарактеризуйте порядок розробки та затвердження інвестиційного проекту
27. Охарактеризуйте призначення та складові бізнес-плану інвестиційного проекту
28. Охарактеризуйте статичні методи оцінки інвестицій
29. Охарактеризуйте сутність грошового потоку
30. Охарактеризуйте сутність «вартості капіталу»
31. Охарактеризуйте сутність сучасної вартості грошей
32. Охарактеризуйте сутність та види інвестиційних проектів
33. Охарактеризуйте сутність чистої приведеної вартості проекту
34. Охарактеризуйте фактори, що впливають на визначення норми дисконту
35. Охарактеризуйте чисту приведену вартість проекту як показник ефективності інвестицій
36. Охарактеризуйте, які складові формують суму інвестиційних витрат
37. Перерахуйте показники ефективності реальних інвестицій
38. Перерахуйте форми реального інвестування
39. Поясніть за якими ознаками класифікують методи оцінки інвестиційних проектів
40. Поясніть особливості інноваційних інвестицій

41. Поясніть яким чином інфляція впливає на ефективність інвестицій
42. Поясніть, у чому полягають особливості оцінки ефективності проекту в цілому та оцінки ефективності участі в проекті
43. Поясніть, чим зумовлено виникнення процентного ризику при здійсненні фінансових інвестицій
44. Поясніть, які переваги та недоліки мають показники періоду окупності інвестицій в інвестиційному аналізі.
45. Поясніть, які три види діяльності підприємства формують грошовий потік
46. Поясніть механізм визначення майбутньої вартості грошей
47. Поясніть порядок розробки та затвердження інвестиційного проекту
48. Поясніть, що таке оцінка інвестицій та які є види оцінки
49. Поясніть, у чому полягає сутність інвестиційного менеджменту
50. Поясніть, у чому полягають особливості інноваційних інвестицій
51. Поясніть, чим відрізняють «період окупності» та «дисконтований період окупності»
52. Поясніть, чим відрізняються абсолютна та порівняльна ефективності проекту
53. Поясніть, чим відрізняються акції від облігацій
54. Поясніть, що таке «життєвий цикл інвестиційного проекту»
55. Поясніть, що таке «кошторисна вартість інвестицій»
56. Поясніть, що таке без ризикова ставка доходності
57. Поясніть, що таке горизонтальний та вертикальний аналіз
58. Поясніть, що таке змінні та постійні витрати
59. Поясніть, що таке інвестиційна привабливість підприємства
60. Поясніть, що таке період окупності інвестицій
61. Поясніть, що таке техніко-економічне обґрунтування проекту
62. Поясніть, яким чином враховується вплив фактору часу на зміну вартості грошей
63. Поясніть, які методи оцінки ефективності інвестицій є динамічними

64. Проаналізуйте методи державного регулювання інвестиційної діяльності
65. Проведіть порівняння статичних та динамічних методів оцінки інвестицій
66. Продемонструйте класифікацію інвестицій
67. Продемонструйте методику визначення середньозваженої вартості капіталу
68. Проілюструйте етапи (фази) життєвого циклу інвестиційного проекту
69. Проілюструйте класифікацію інвестиційних ризиків
70. Проілюструйте класифікацію методів оцінки ефективності інвестицій
71. Проілюструйте складові елементи грошового потоку
72. Проілюструйте сутність та види фінансових інвестицій
73. Проілюструйте сутність та основні критерії інвестиційної привабливості підприємства
74. Розкрийте «чисту приведену вартість» як показник ефективності інвестицій
75. Розкрийте методи державного стимулювання інвестиційної діяльності
76. Розкрийте методику аналізу чутливості інвестиційного проекту
77. Розкрийте особливості інноваційного інвестування
78. Розкрийте особливості іноземного інвестування
79. Розкрийте сутність поняття «інвестиційний клімат»
80. Розкрийте сутність поняття «інвестиції»
81. Розкрийте сутність грошового потоку підприємства
82. Розкрийте сутність інвестицій
83. Розкрийте сутність інвестиційного менеджменту
84. Розкрийте сутність інвестиційного портфеля
85. Розкрийте сутність періоду окупності інвестицій
86. Розкрийте сутність поняття «ефективність інвестицій»
87. Розкрийте сутність поняття «інвестиції»
88. Розкрийте сутність процесу інвестування
89. Розкрийте сутність та наведіть приклади інвестицій в оборотний капітал підприємства

90. Яким чином відбувається визначення теперішньої вартості грошей у фінансових розрахунках